

Deel 5: DIVAM Dienst leper en Veurne Alternatieve Maatregelen

5.1. Organogram van DIVAM

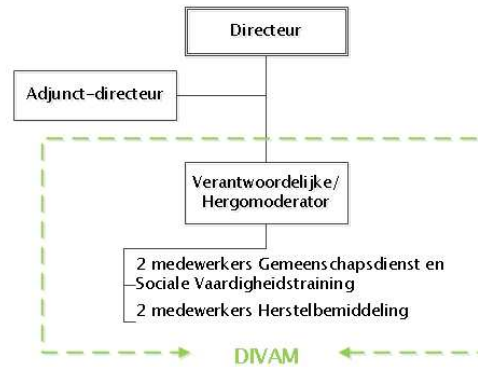
5.2. Inleiding

5.3. Statistische gegevens DIVAM

Deel 5: DIVAM

5.1. Organogram van DIVAM

→ Organogram DIVAM

DIVAM is partner van het samenwerkingsprotocol dat afgesloten werd tussen alle West-Vlaamse voorzieningen die actief zijn op het vlak van “herstelgerichte en constructieve afhandelingen”. Dat betekent dat op vlak van de vier afhandelingen en op vlak van de directies samengewerkt wordt met de collega-diensten COHESIE en BAAB.

5.2. Inleiding

Sinds 1 november 1999 is de Dienst Ieper-Veurne voor Alternatieve Maatregelen actief in de arrondissementen Ieper en Veurne. Oorspronkelijk organiseerde DIVAM drie afhandelingen, namelijk herstelbemiddeling, sociale vaardigheidstraining en gemeenschapsdienst. Sinds de nieuwe jeugdwet in 2007 staat DIVAM ook in voor de organisatie en begeleiding van het herstelgericht groepsoverleg en de ouderstage. In 2009 werd echter beslist om de subsidiëring van ouderstage stop te zetten. Bijgevolg organiseert en begeleidt DIVAM momenteel vier werkvormen: herstelbemiddeling, herstelgericht groepsoverleg, leerproject (sociale vaardigheidstraining) en gemeenschapsdienst.

Het parket of de jeugdrechtbank biedt herstelbemiddeling aan verdachte en slachtoffer van een als misdrijf omschreven feit aan. De partijen krijgen de kans om met behulp van een meerzijdig partijdige bemiddelaar in gesprek te treden met elkaar. Deze communicatie kan zowel indirect als direct verlopen. Tijdens dit communicatieproces wordt aandacht besteed aan de feiten en vooral aan de gevolgen van de feiten. Men zoekt naar een vorm van herstel voor de gevolgen die ontstaan zijn door de feiten. Dit herstel kan zich in verschillende vormen manifesteren, zoals moreel herstel, financieel herstel, herstel in de oorspronkelijke staat, ...

Herstelgericht groepsoverleg (hergo) is, net zoals herstelbemiddeling, een vrijwillig aanbod, maar een hergo kan enkel door de jeugdrechter aangeboden worden en dit aan jongeren die zwaardere feiten gepleegd hebben of recidiveren. Tijdens een hergo wordt er gekomen tot een hergobijeenkomst, waar zowel verdachte en slachtoffer, steunfiguren, advocaat, consulent, ... aanwezig zijn. Tijdens deze bijeenkomst zoekt men naar een vorm van herstel aan slachtoffer, aan de maatschappij en aan de jongere zelf (vermijden van recidive). De wijze van herstel wordt vastgelegd in een intentieverklaring, waarin steunfiguren een belangrijke rol opnemen.

Gemeenschapsdienst wordt opgelegd door een jeugdrechter. Deze bepaalt het aantal uren dat een jongere moet gaan werken. Dit kan maximaal 150 uur bedragen. Wanneer een jongere een gemeenschapsdienst opgelegd krijgt, moet hij een aantal uur werken in een voorziening van openbaar, sociaal of maatschappelijk nut. Deze tewerkstelling gebeurt onbezoldigd.

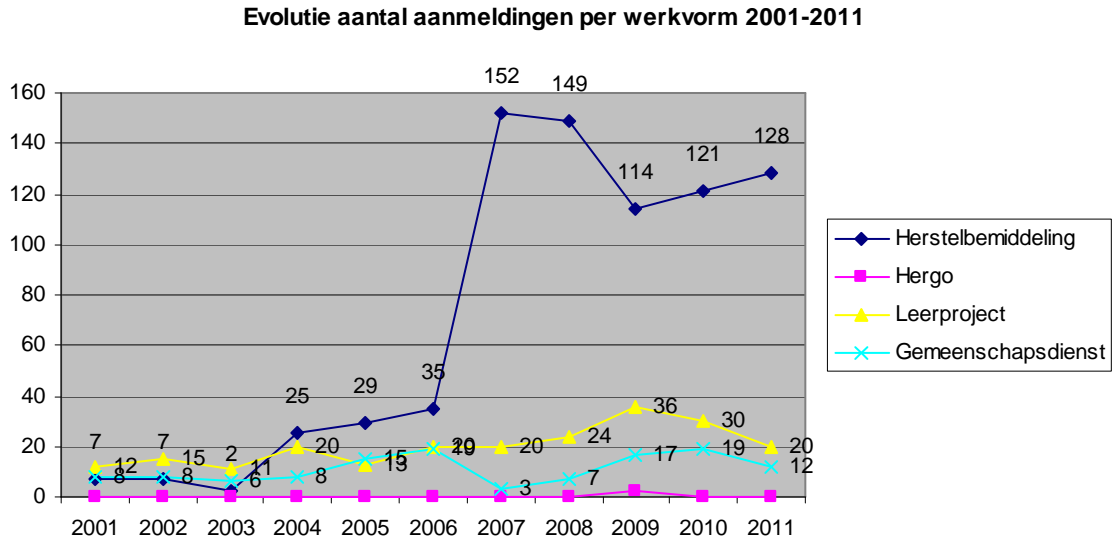
De gemeenschapsdienst kan ook opgelegd worden als onderzoeksmaatregel. Dit houdt in dat een jeugdrechter in de voorlopige fase (bij beschikking) een gemeenschapsdienst van maximum 30 uur kan opleggen, zodat de persoonlijkheid van de jongere kan onderzocht worden.

Sociale vaardigheidstraining wordt ook door de jeugdrechter als leerproject opgelegd. Een sociale vaardigheidstraining bestaat uit een training van 20 of 45 uur die in wekelijkse sessies van anderhalf uur gegeven wordt. Door gebruik te maken van het competentiemodel worden de vaardigheden van de jongeren in kaart gebracht. Op deze manier kan er een selectie gemaakt worden van de vaardigheden waaraan er zal gewerkt worden. Via verschillende, vaak creatieve, methodieken wordt aan deze vaardigheden gewerkt. Op deze manier pogen we de jongere sterker te maken, zodat hij bij moeilijke situaties over voldoende vaardigheden beschikt om er op een constructieve manier mee om te gaan.

5.3. Statistische gegevens

5.3.1. Aantal aanmeldingen

Grafiek 34: Aantal aanmeldingen per werkvorm 2001-2011

Op bovenstaande grafiek merken we een sterke stijging in het aantal herstelbemiddelingsdossiers in 2007. Dit valt te verklaren door het in werking treden van de nieuwe jeugdwet. Het aantal bemiddelingsdossiers is lichtjes gedaald t.o.v. 2007 en 2008. Deze daling situeert zich enkel bij doorverwijzingen uit het arrondissement Veurne.

In 2009 kregen we twee doorverwijzingen hergo, nadien werd geen enkele jongere meer doorverwezen naar hergo.

De gemeenschapsdiensten zijn na een stijging in 2009-2010, in 2011 opnieuw gedaald.

De leerprojecten blijven op een redelijk niveau. In 2010 werden voor de eerste keer 2 lange termijn sociale vaardigheidstrainingen opgelegd. In 2011 waren dit er al 7.

Sinds 2007 blijft het totaal dossieraantal binnen DIVAM over alle werkvormen heen ongeveer constant.

Tabel 31: Aantal aangemelde jongeren in 2011 per werkvorm en per arrondissement

Arrondissement	Herstelbemi ddeling	Hergo	Leerproject 20u	Leerproject 45u	Gemeenschap sdienst	Totaal
Ieper	101	0	5	4	10	120
Veurne	27	0	0	3	2	32
JEZ11	-	-	8	-	-	8
TOTAAL	128	0	13	7	12	160

DIVAM is werkzaam in twee arrondissementen, Ieper en Veurne. In beide arrondissementen komen de meeste doorverwijzingen naar herstelbemiddeling.

Belangrijk te vermelden is dat er drie soorten leerproject georganiseerd worden door DIVAM: de sociale vaardigheidstraining van 20 uur, de sociale vaardigheidstraining

van 45 uur (sinds 2010) en het leerproject dat DIVAM organiseert voor de meisjes geplaatst in JEZ11: individuele sociale vaardigheidstraining gecombineerd met Rots en Water in groep (sinds 2009). Zoals in de tabel leesbaar, werden er 8 leerprojecten uit JEZ11 opgestart. Daarnaast werden er 12 leerprojecten door de jeugdrechtbank opgelegd. Zeven hiervan (3 uit arrondissement Veurne en 4 uit arrondissement Ieper) zijn sociale vaardigheidstrainingen van 45 uur. We ontwikkelden deze lange termijn sociale vaardigheidstraining in 2009-2010. In de loop van 2010 werd dit bekend gemaakt bij de verwijzers en partners. Dit werd positief onthaald. In 2010 kregen we twee doorverwijzingen, in 2011 steeg dit reeds tot 7. Vermoedelijk zal er het komende jaar nog een stijgende lijn zichtbaar zijn.

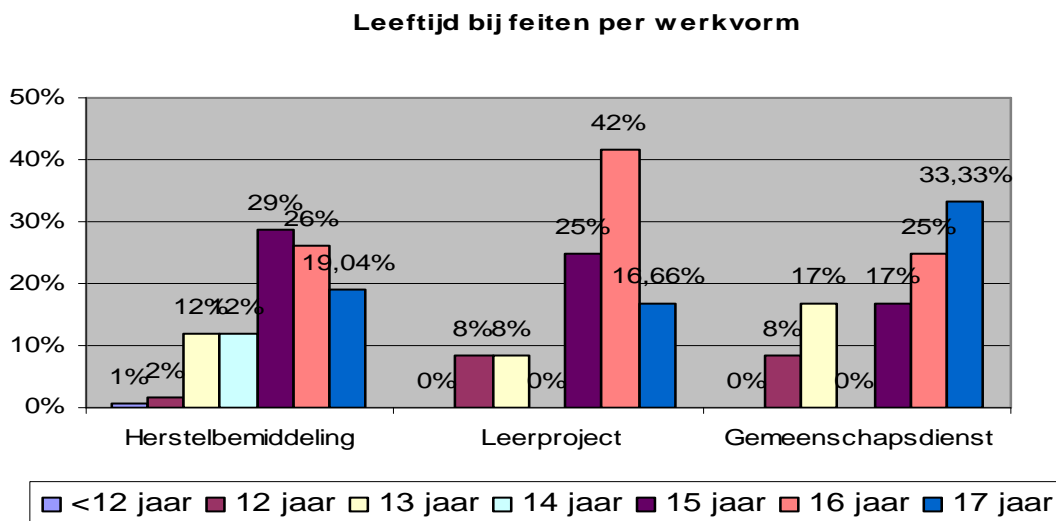
In 2011 kregen we, net zoals in 2010, geen enkele doorverwijzing hergo. Uit overleg met verwijzers blijkt dat de doelgroep voor hergo niet altijd duidelijk is. Ook is de procedure niet eenvoudig of duidelijk.

Aan deze opmerkingen willen we tegemoet komen door in 2012, net zoals in 2011, een actieve rol op te nemen betreffende overleg, afstemming en debat op Vlaams niveau tussen diensten, verwijzers, partners, academici, administratie.

We merken een groot verschil in het aantal doorverwijzingen van de beide arrondissementen. Het doet ons vermoeden dat er in Veurne nog groeimarge aanwezig is.

5.3.2. Leeftijd, nationaliteit en geslacht

Grafiek 35: Leeftijd bij de feiten per werkvorm

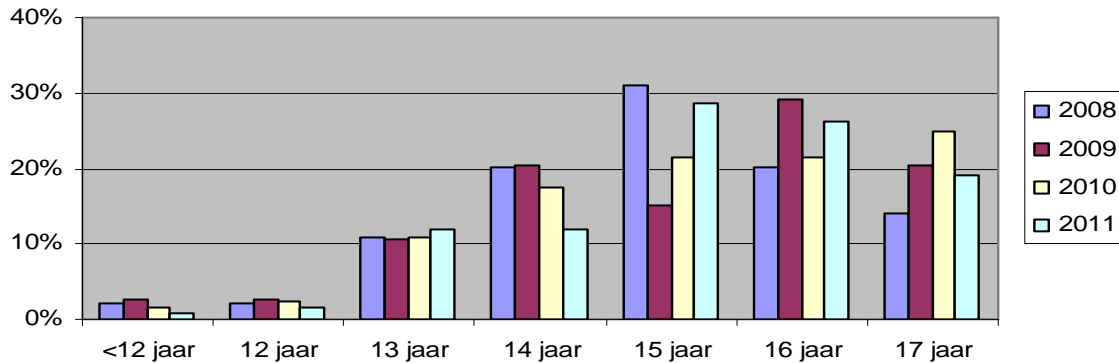
De leeftijd op moment van de feiten varieert per werkvorm. De meeste jongeren die op onze dienst aangemeld waren, zijn tussen de 15 en 17 op het moment van de feiten.

Ten opzicht van vorige jaren merken we dat er meer 12- en 13-jarigen aangemeld werden bij leerproject¹ en gemeenschapsdienst. Gezien dit over een zeer beperkt aantal dossiers gaat, is het echter moeilijk hier evoluties in te zien.

¹ De leerprojecten gegeven in JEZ11 werden niet in deze tabel opgenomen. Deze jongeren werden niet aangemeld o.b.v. specifieke feiten, maar werden i.k.v. JEZ11 aangemeld.

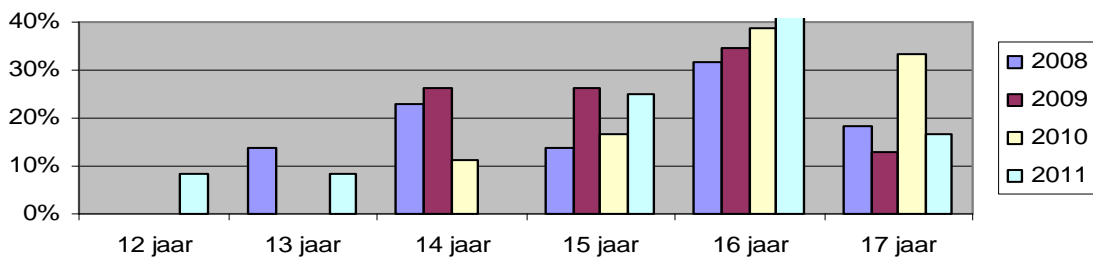
Grafiek 36: Evolutie verhouding leeftijd bij feiten²

Evolutie verhouding leeftijd bij feiten - herstelbemiddeling

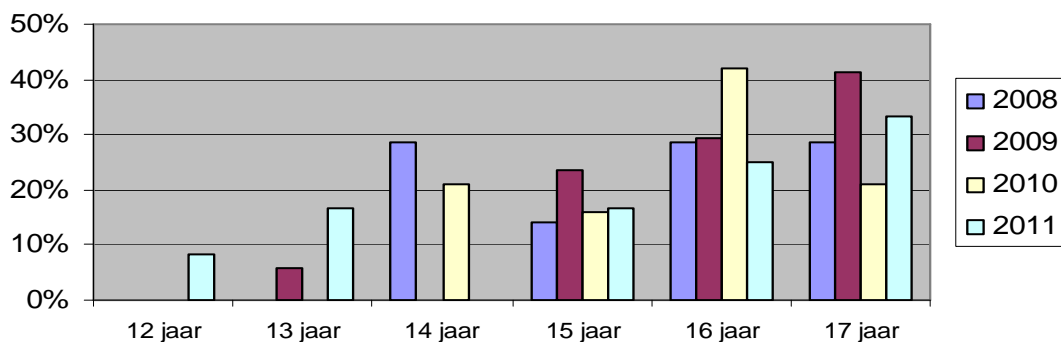

We merken dat bij bemiddeling het percentage 11- tot 13-jarigen over de drie jaren ongeveer gelijk blijft. De verhouding van de 15-jarigen en 16-jarigen verandert, maar er is voorlopig nog geen evolutie te zien.

Evolutie verhouding leeftijd bij feiten - leerproject

Evolutie verhouding leeftijd bij feiten - gemeenschapsdienst

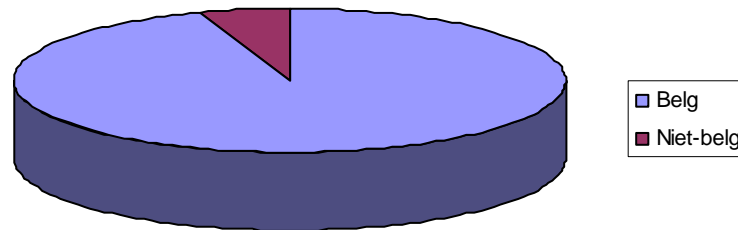
Bij leerproject en gemeenschapsdienst is het eerder uitzonderlijk dat er jongeren van 12 of 13 jaar op moment van de feiten aangemeld worden. In 2011 werd dit wel een aantal keer aangeboden aan jonge pubers. Het valt nog af te wachten of dit een

² Idem 1

blijvende trend is. De meeste aanmeldingen leerproject en gemeenschapsdienst blijven jongeren tussen 15 en 17 jaar.

Grafiek 37: Nationaliteit van de jongeren (N = 160)

Nationaliteit van de jongere

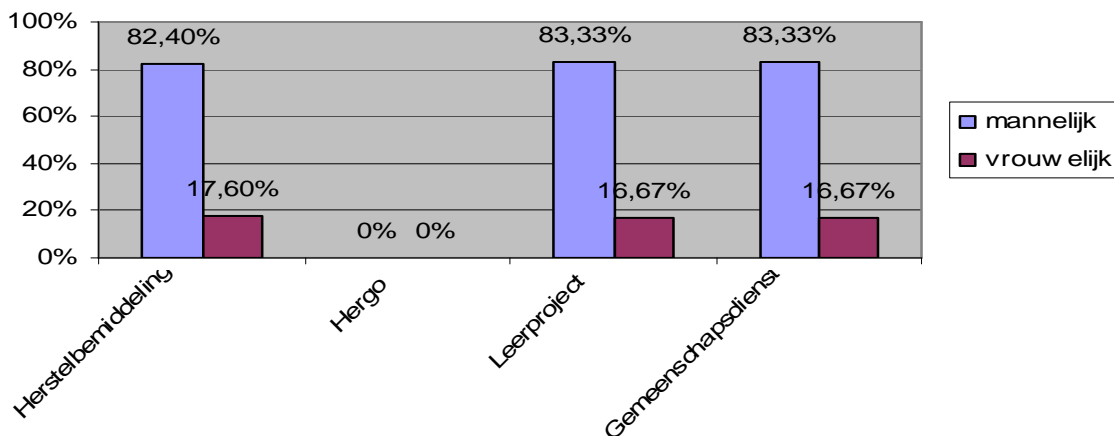

We merken dat meer dan 94% van de jongeren die aangemeld worden bij DIVAM van Belgische origine is. Dit is vergelijkbaar met vorige jaren.

Tabel 32: Verdeling naar geslacht (N = 160)

Geslacht	Herstelbemiddeling	Hergo	Leerproject	Gemeenschapsdienst
mannelijk	82,40%	0%	83,33%	83,33%
vrouwelijk	17,60%	0%	16,67%	16,67%

Verdeling naar geslacht

Over de werkvormen heen zijn het nog steeds hoofdzakelijk jongens die op onze dienst aangemeld werden (meer dan 80%). In alle werkvormen merken we wel een stijging van het aandeel meisjes. Deze evolutie was de voorgaande jaren vooral merkbaar bij bemiddeling, nu is dit ook duidelijk zichtbaar bij de leerprojecten en bij gemeenschapsdienst.

Het spreekt voor zich dat de leerprojecten gegeven in JEZ11 allemaal meisjes betrof. Deze werden niet in bovenstaande tabel opgenomen.

5.3.2. Verloop afhandeling

5.3.2.1. Herstelbemiddeling

Tabel 33: Verloop herstelbemiddeling

<i>Totaal</i>	146	100%
Niet-opgestart	85	58.22%
Opgestart	60	41.10%
<i>Voortijdig gestopt</i>	5	8.33%
<i>Volledig doorlopen</i>	55	91.67%

41% van de bemiddelingsdossiers werden opgestart. Dat betekent dat er een communicatieproces op gang gebracht werd. Van deze opgestarte dossiers werden 92% volledig doorlopen. In 87% van de opgestarte dossiers kwam men tot een volledig akkoord. Eens men tot een overeenkomst komt, wordt deze bijna altijd uitgevoerd (93%).

58% van de dossiers worden niet opgestart. Dit aantal ligt heel wat hoger dan vorige jaren. Redenen waarom een dossier niet opgestart wordt, zijn vooral omdat het slachtoffer niet wil deelnemen aan bemiddeling of omdat het slachtoffer geen vragen meer heeft. Deze stijging is opmerkelijk. Oorzaken van deze stijging zijn moeilijk te achterhalen. Aan de werkwijze is alvast niets veranderd.

5.3.2.2. Leerproject

Tabel 34: Verloop leerproject

	<i>Totaal:</i>	19	
JRB:	Afgerond	9	60%
	Stopgezet	6	40%
JEZ11:	Afgerond	1	25%
	Stopgezet	3	75%

Vanuit de verwijzingen van de jeugdrechtbank, de klassieke doorverwijzingen, werd 60% van de leerprojecten volledig afgerond: de jongere presteerde alle uren. Redenen van stopzetting waren hoofdzakelijk de jongere die de afspraken niet na kwam (verschillende malen onwettig afwezig zijn of wegens onbereikbaarheid van de jongere).

In JEZ11 werden heel wat meer dossiers niet volledig afgerond. Redenen waarom jongeren de 20 uur leerproject niet volledig volgen zijn: totaal geen medewerking van de jongere of weglopen uit de voorziening of onvoorziene heroriëntering van de jongere. Deze oorzaken zijn eigen aan de specifieke doelgroep. Toch is het belangrijk om hier extra aandacht voor te hebben.

5.3.2.3. Gemeenschapsdienst

Tabel 35: Verloop gemeenschapsdienst

<i>Totaal:</i>	16	100%
Afgerond	15	93.75%
Niet gestart	1	6.25%

94% van de dossiers gemeenschapsdienst werden volledig afgerond: de jongere presteerde alle uren. Dit is meer dan vorig jaar. Eén dossier werd niet gestart: de jongere en zijn ouders kregen verschillende uitnodigingen (via brief en via telefoon) voor een kennismakingsgesprek, maar de jongere is nooit op het kennismakingsgesprek aanwezig geweest.